

Nr 51.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård; given Stockholms slott den 25 februari 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

G. E. Sträng.

Sammanfattning.

Vissa ändringar föreslås i bestämmelserna om rätt för mindre bemedlade djurägare att erhålla bidrag till täckande av kostnaderna för djursjukvård. Syftet med ändringarna är främst att anpassa dessa bestämmelser till nu gällande skatte- och uppbördsregler.

För utbetalande av dylika bidrag hemställs för budgetåret 1949/50 om ett förslagsanslag å 500 000 kronor.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sträng.

För innevarande budgetår har till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård anvisats ett förslagsanslag av 500 000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning torde få hänvisas till statsläggaren s. 767.

I årets statsverksproposition (IX H. T. p. 55) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 beräkna ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

Jag torde nu ånyo få anmäla denna fråga.

I skrivelse den 18 januari 1949 har *veterinärstyrelsen* — med förmälan att 1947 års skattereform nödvändiggjort en översyn av villkoren för bidrag från förevarande anslag — framlagt utredning och förslag i ämnet. Veterinärstyrelsen har vid sin skrivelse fogat yttranden av styrelserna för Svenska länsveterinärföreningen, Svenska distriktsveterinärföreningen och Svenska veterinärläkarföreningen.

Efter remiss ha vidare yttranden över veterinärstyrelsens förslag avgivits av statskontoret ävensom av länsstyrelserna i Stockholms, Göteborgs och Bohus, Jämtlands, Västerbottens samt Norrbottens län.

Gällande bestämmelser.

Innan jag ingår på veterinärstyrelsens förslag och de däröver avgivna yttrandena, torde jag få lämna en kortfattad redogörelse för nu gällande bestämmelser på området. Dessa, som meddelats i kungörelsen den 12 april 1946 (nr 164) angående statsbidrag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård, innebära i huvudsak följande.

Statsbidrag skall utgå till bestridande av kostnaderna för sjukbesök, som distriktsveterinär eller länsveterinär med praktikområde förelägger i anled-

ning av sjukdomsfall bland husdjur inom område, där han är pliktig att på kallelse tillhandagå med enskild husdjurssjukvård. Sådant bidrag må åtnjutas av djurägare, för vilken det senast fastställda beskattningsbara beloppet enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt icke överstiger 600 kronor eller det senast fastställda taxerade beloppet enligt nämnda förordning uppgår till högst 2 200 kronor. Statsbidrag må dock icke beviljas den som har en skattepliktig förmögenhet överstigande 20 000 kronor. Djurägare må emellertid även åtnjuta bidrag, om ömmande omständigheter föreligga och nyssnämnda inkomst- och förmögenhetsgränser överskridits endast i ringa grad. Person, som yrkesmässigt bedriver kreaturshandel eller som är bosatt i stad, köping eller municipalsamhälle med egen veterinär, är icke berättigad till ifrågavarande bidrag.

Bidraget utgår till bestridande av den del av veterinärarvodet och resekostnaden, som överstiger tio kronor.

Vid sjukbesök skall veterinären göra sig underrättad om huruvida förutläggningarna för statsbidrag föreligga. Finnes så vara fallet, skall djurägaren till veterinären avlämna en på heder och samvete undertecknad uppgift om de taxerade och beskattningsbara belopp, som åsatts honom enligt den senast fastställda taxeringen, samt om sin skattepliktiga förmögenhet vid utgången av det kalenderår denna taxering avser.

Har veterinär mottagit sådan uppgift, må han av djurägaren icke uppbära högre belopp än tio kronor. Återstående del av arvodet och resekostnaden bestämmas av länsstyrelsen och utbetalas som statsbidrag efter rekvisition från veterinären, sedan djurägarens uppgifter kontrollerats genom länsstyrelsens försorg. Har rekvisition av statsbidrag icke bifallits, äger veterinären avfordra djurägaren resterande arvode och resekostnadsersättning. Tredskas djurägaren att utbetala beloppet, kan veterinären erhålla handräckning hos överexekutor.

I anslutning till denna redogörelse torde jag få erinra om, att 1948 års riksdag (skr. 1948: 102) bifallit ett förslag av Kungl. Maj:t (prop. 1948: 66), att uppgifterna i den år 1946 utfärdade kronodebetsedeln skulle få läggas till grund för prövningen av bidragsrätten, till dess 1948 års kronodebetsedel utfärdats.

Veterinärstyrelsens förslag.

Veterinärstyrelsens förslag innebär i huvudsak följande.

Till grund för bedömandet av djurägarens rätt att åtnjuta statsbidrag skall läggas hans senast fastställda till statlig inkomstskatt taxerade inkomst. Den bidragsberättigande gränsen för den taxerade inkomsten skall bestämmas till 2 500 kronor. Uppbär djurägaren allmänt barnbidrag skall gränsen höjas med 500 kronor för varje barn, för vilket barnbidrag utgår. Från bidragsrätt uteslutes dock den, som påförts statlig förmögenhetsskatt, (d. v. s. som har en förmögenhet överstigande 30 000 kronor). Det belopp, som djurägaren själv skall erlägga för veterinärkostnaderna, skall höjas från tio till

femton kronor. Veterinärerna skola tillhandahållas avskrifter av taxeringslängderna. Kostnaden härför skall efter veterinärstyrelsens bestämmande få bestridas av statsmedel.

Såsom motivering för sitt förslag om *ändring av inkomstgränsen* har veterinärstyrelsen till en början anfört, att nu gällande bestämmelser icke lämpligen kunde bibehållas oförändrade, sedan de genom 1947 års skattereform beslutade nya grunderna för den statliga beskattningen börjat tillämpas vid 1949 års taxering. De nuvarande bidragsgrunderna syntes sålunda kunna tillämpas endast intill dess de på 1949 års taxering grundade kronodebetsedlarna mot slutet av året tillställdes de skattskyldiga. Enligt de numera upphävda grunderna för statsbeskattningen hade ortsavdragen anpassats efter familjestorleken, i det att särskilt avdragsbelopp gällt såväl för en var av äkta makar som för varje barn under 18 års ålder. Då de individuella avdragen varit ganska stora, hade en familj med flera barn kunnat komma upp till en jämförelsevis betydande taxerad inkomst utan att det beskattningsbara beloppet överskridit den fastställda gränsen av 600 kronor. Såsom exempel härpå har styrelsen anfört, att för en familj med 4 barn i ortsgrupp II det beskattningsbara beloppet enligt det äldre skattesystemet stannat vid 600 kronor även om den taxerade inkomsten uppgått till det relativt betydande beloppet av 5 000 kronor. Enligt det nya skattesystemet motsvarade däremot ett beskattningsbart belopp av 600 kronor för äkta makar i sagda ortsgrupp en taxerad inkomst av 3 225 kronor.

Veterinärstyrelsen har även framhållit, att uppbyggnaden av det nya skattesystemet syntes göra det naturligast, att man vid bestämmande av nya inkomstgränser skulle anknyta till den taxerade inkomsten. Därigenom kunde man erhålla enhetliga belopp för alla orter, oberoende av ortsgrupperingen. I betraktande av den storlek barnavdragen haft syntes det styrelsen ofrånkomligt, att den bidragsberättigande gränsen för den taxerade inkomsten skulle bestämmas till olika belopp alltefter antalet av djurägarens barn. Visserligen talade den nya anordningen med särskilda skattefria barnbidrag mot behovet av en sådan differentiering, men å andra sidan kunde barnbidragen enligt styrelsens mening icke anses vara så avvägda, att de täckte den verkliga merkostnaden för barn.

Veterinärstyrelsen har vidare förklarat sig anse, att de nya inkomstgränserna borde avpassas så, att kretsen av de bidragsberättigade bleve i huvudsak oförändrad. Med denna utgångspunkt har styrelsen föreslagit fastställande av de gränobelopp som angivas i det följande. Till jämförelse med dessa gränobelopp har styrelsen angivit de högsta taxerade inkomster, vilka enligt det äldre skattesystemet i ortsgrupp II medfört beskattningsbara belopp ej överstigande 600 kronor. Styrelsen har därvid anfört, att nämnda ortsgrupp enligt dess mening representerade medelproportionalen för de ortsgrupper, där det övervägande antalet mindre bemedlade djurägare hörde hemma.

	Högsta taxerade inkomst för rätt till bidrag enligt veteri- närstyrelsens förslag.	Taxerad inkomst, som enligt äldre bestämmelser ortsgrupp II med- förde ett beskatt- ningsbart belopp av 600 kronor.
	kronor	kronor
1. Djurägare som uppbär allmänt barnbidrag för ett barn.....	3 000	2 980
» två »	3 500	3 480
» tre »	4 000	4 240
» fyra »	4 500	5 000
o.s.v. med en höjning av inkomstgrän- sen med 500 kronor för varje ytterli- gare barn.		
2. Annan djurägare	2 500	

I fråga om *förmögenhetsgränsen* har veterinärstyrelsen uttalat, att enligt den nya förordningen om förmögenhetsskatt förmögenhet under 30 000 kronor icke vore skattepliktig och icke funnes angiven å kronodebetsedeln. Möjlighet att kontrollera förmögenhetsinnehavet funnes alltså först då förmögenheten överstege 30 000 kronor. Med hänsyn därtill syntes det styrelsen ofrånkomligt, att förmögenhetsgränsen skulle höjas från 20 000 till 30 000 kronor.

Beträffande *statsbidragets storlek* har veterinärstyrelsen anfört, att styrelsen vid övervägande av de nya bestämmelsernas innehåll jämväl haft att beakta, att åtgången av statsmedel för ifrågavarande ändamål starkt stegrats under senare år. Under budgetåret 1937/38—1940/41 hade medelsåtgången understigit 100 000 kronor per budgetår. För de fem budgetåren 1941/42—1945/46 hade den i medeltal uppgått till 158 000 kronor. Efter ikraftträdandet av 1946 års kungörelse hade medelsåtgången emellertid stigit till 551 000 kronor under budgetåret 1946/47 och till 651 000 kronor under budgetåret 1947/48. Styrelsen har i anslutning härtill erinrat om att denna kostnadsökning föranlett riksdagens revisorer att i sin berättelse till 1948 års riksdag, § 41, understryka angelägenheten av att styrelsen med uppmärksamhet följde utvecklingen å förevarande område, varjämte revisorerna uttalat, att det, om kostnaderna skulle ytterligare ökas, borde ankomma på styrelsen att taga initiativ till de jämkningar i bidragsgrunderna, som kunde finnas påkallade. Enligt styrelsens mening borde uppgiften att revidera bidragsgrunderna såvitt möjligt lösas så, att de nya grunderna komme att medgiva bidrag åt samma klientel, som varit bidragsberättigat enligt de nu gällande. Med hänsyn till att ökningen av medelsåtgången fortgått jämväl under budgetåret 1947/48 ävensom till att någon minskning av statens utgifter för ändamålet i dagens ekonomiska läge tedde sig önskvärd, hade styrelsen kommit till den slutsatsen, att en viss begränsning enklast kunde ernås genom en höjning av den del av veterinärkostnaderna, som djurägaren hade

att bära. En sådan höjning syntes styrelsen i viss mån motiverad även av penningvärdets fall. Styrelsen ville därför föreslå en höjning av beloppet till femton kronor. Skulle utvecklingen giva belägg för att höjningen motverkade möjligheterna att bereda de mindre bemedlade djurägarna en dräglig djursjukvård, borde emellertid en återgång till det lägre beloppet övervägas.

I samband med sitt förslag om ändrade bidragsgrunder har veterinärstyrelsen jämväl behandlat *frågan, hur bidragsrätt skall kunna konstateras vid sjukbesök*. Härom har styrelsen anfört följande.

Vid den praktiska tillämpningen har det hittills tillgått så, att frågan om rätt till statsbidrag av veterinären bedömts på grundval av den för djurägaren senast utfärdade debetsedeln. Detta system har i stort sett fungerat tillfredsställande. Efter källskattereformens genomförande blir emellertid systemet i många fall oanvändbart. Många mindre djurägare — i övre Norrland torde det till och med gälla flertalet av dem — utföra vid sidan av jordbruket avlönat arbete för annans räkning, vanligen hos skogsbolag, domänverket eller annan. I sådant fall har djurägaren merendels lämnat ifrån sig sin debetsedel till arbetsgivaren och är alltså ur stånd att kunna vid behov uppvisa densamma för veterinären. Den på så sätt uppkomna svårigheten synes icke vara lätt att avhjälpa. En framkomlig utväg synes vara att genom hänvändelse till vederbörande kommunala myndighet söka anskaffa erforderliga avskrifter av taxeringslängderna. Då det emellertid icke alltid kan förutsättas, att avskrifter stå att erhålla kostnadsfritt, uppstår frågan, på vilket sätt kostnaden för avskrifterna skall bestridas. De synes veterinärstyrelsen icke riktigt, att dylik för bidragssystemets fungerande nödig kostnad lägges på veterinären, med hänsyn till att denne i föreliggande fall enligt veterinär-taxan endast äger betinga sig gällande lägsta arvode. Det torde därför vara befogat att kostnaden, i den mån den ej bäres av kommunerna, får stanna å statsverket. Styrelsen vill därför föreslå, att kostnaden efter styrelsens bestämmande må bestridas ur förslagsvis anslaget till Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Övriga utgifter. Den sammanlagda kostnaden för anskaffande av ifrågavarande avskrifter är vanskelig att beräkna men torde näppeligen uppgå till så stort belopp, att den behöver påverka beräkningen av det anslag, varur utgiften föreslagits skola få bestridas. Vad slutligen beträffar styrkandet av djurägares uppgift om antalet barn, för vilka allmänt barnbidrag uppbäres, torde detta enkelt och tillförlitligt kunna ske genom djurägarens framvisande av talongen till den senaste postgiroanvisningen å dylikt bidrag.

I fråga om *medelsbehovet för ifrågavarande bidragsverksamhet* har veterinärstyrelsen uttalat, att anslaget till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård syntes bära för budgetåret 1949/50 upptagas med ett oförändrat belopp av 500 000 kronor.

Yttrandena.

Veterinärstyrelsens förslag har tillstyrkts i de vid detta fogade yttrandena från *styrelserna för Svenska länsveterinärföreningen, Svenska distriktsveterinärföreningen och Svenska veterinärläkarföreningen*.

Av de i ärendet hörda myndigheterna ha *länsstyrelserna i Stockholms,*

Göteborgs och Bohus samt Jämtlands län — utan närmare motivering — i princip tillstyrkt veterinärstyrelsens förslag i fråga om ändring av inkomst- och förmögenhetsgränserna samt statsbidragets storlek. Däremot har länsstyrelsen i Norrbottens län helt avstyrkt förslaget i dessa avseenden, medan statskontoret avstyrkt den föreslagna ändringen av inkomstgränsen. Länsstyrelsen i Västerbottens län har framlagt särskilt förslag till utbyggnad av ifrågakommande bidragssystem.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har anfört i huvudsak följande.

Ett fastställande av inkomstgränsen med utgångspunkt från förhållandena i ortsgrupp II skulle innebära en avsevärd inskränkning av antalet bidragsberättigade i Norrbottens län, där samtliga kommuner tillhörde ortsgrupp V. Med tillämpning av nu gällande bestämmelser vore exempelvis djurägare med hustru och ett barn under 18 års ålder berättigad till bidrag, om det till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade beloppet icke överstege 3 340 kronor. Motsvarande gränsbelopp skulle enligt förslaget komma att utgöra 3 000 kronor. De bidragsberättigades krets skulle dessutom inskränkas genom att höjning av gränsbeloppet endast finge ske med hänsyn till sådant barn, för vilket djurägaren vore berättigad uppbära barnbidrag. Enligt nuvarande bestämmelser medräknades nämligen barn under 18 års ålder vid bestämmande av beskattningsbart belopp. Barnbidrag däremot utginge endast till dess barnet uppnått en ålder av 16 år. Med hänsyn till nämnda förhållanden ansåge länsstyrelsen det önskvärt, att gällande grunder för statsbidrag skulle bibehållas i princip oförändrade.

Vad förmögenhetsgränsen anginge ville länsstyrelsen framhålla, att länsstyrelserna med hjälp av självdeklarationerna alltjämt ägde möjlighet att kontrollera förmögenhetsinnehav, som enligt nuvarande bestämmelser berättigade till bidrag.

I fråga om det belopp, som djurägaren själv skulle erlagga för veterinärkostnaderna, borde beaktas, att de personer, vilka kunde ifrågakomma till statsbidrag, levde under sådana ekonomiska förhållanden, att varje utgiftsökning skulle vara kännbar. Då levnadskostnaderna stigit väsentlig under senare år, borde man enligt länsstyrelsens mening snarare överväga en sänkning av djurägarnas kontanta utlägg för djursjukvård.

Sistnämnda länsstyrelse har därjämte framhållit, att veterinärstyrelsens förslag byggde bl. a. på den tanken, att djurägaren skulle med talong till barnbidragsanvisningen för veterinären kunna styrka antalet barn, för vilka allmänna barnbidrag utginge. Denna bevisning kunde djurägaren emellertid icke prestera, emedan barnbidragsanvisningarna icke vore försedda med talong och anvisningen skulle återställas till postverket vid utbetalning av barnbidraget.

Länsstyrelsen i Västerbotten län har framhållit, att det icke kunde vara riktigt att bedöma statsbidragsbehovet efter samma grunder för djurägare, som bodde långt bort från veterinärens stationsort, som för dem som bodde närmare. Länsstyrelsen ville därför föreslå, att statsbidraget skulle graderas, så att bidraget kunde utgå med olika grundbelopp och inkomstnivå alltefter kostnadens storlek. Med utgångspunkt härifrån och från de av veterinärstyrelsen föreslagna grunderna, mot vilka länsstyrelsen icke eljest haft något att erinra, har länsstyrelsen föreslagit en utbyggnad av bidragssystemet.

temet. Denna utbyggnad skulle ske så, att i fall, då veterinärarvodet överstege 30 respektive 50 kronor, statsbidrag skulle utgå med överskjutande belopp, därest taxerade inkomsten för djurägare utan barn uppginge till ytterligare 1 000 kronor i varje grupp.

Bidragssystemet skulle sålunda enligt länsstyrelsens förslag erhålla följande utformning.

Djurägarens taxerade inkomst enligt senast fastställd taxering till statlig inkomstskatt	Statsbidrag utgår med den del av veterinärarvode och resekostnad som överstiger
uppgår till högst 2 500 kr	15 kr
överstiger 2 500 men ej 3 500 »	30 »
» 3 500 » » 4 500 »	50 »

Vid bestämmande av den taxerade inkomsten skulle denna i varje grupp höjas med 500 kronor för varje barn. Länsstyrelsen har vidare anfört, att frågan om vilka barn som därvid skulle ifrågakomma, kunde göras beroende av den metod som valdes för konstaterande av rätten till statsbidrag. Skulle detta såsom hittills ske med uppvisande av debetsedeln, kunde man godtaga veterinärstyrelsens förslag att låta avgörandet bliva beroende av barn, för vilka utginge barnbidrag. Om veterinärstyrelsens förslag att tillställa veterinärerna avskrifter av taxeringslängd vunne beaktande, kunde man i stället utgå från det barnantal, som varit bestämmande för rätten till familjeavdrag för barn vid kommunaltaxeringen. Någon större betydelse kunde det dock ej ha vilket förfarande som användes, då prövningen skedde efter mycket schematiska grunder.

Med hänsyn till svårigheterna för veterinären att avgöra om bidragsrätt föreligger eller ej har länsstyrelsen vidare ansett att det borde övervägas om ej behovsprincipen kunde avskaffas och rätten till statsbidrag göras helt beroende av kostnaden av veterinärbesöket. Detta skulle innebära, att statsbidrag alltid skulle utgå till kostnad för veterinärarvode och resor, i den mån kostnaderna för ett besök överstege ett skäligt minimibelopp, exempelvis 15 eller 20 kronor. Till motivering av sistnämnda förslag har länsstyrelsen anfört bland annat följande.

Enligt länsstyrelsens förmenande tala för detta förslag åtskilliga skäl utom den besparing i kostnader och arbete, som ett slopande av behovsprövningen skulle medföra. Sålunda kan åberopas att kostnaderna för ett veterinärbesök helt äro beroende på avståndet till veterinärens stationeringsort, vilken bestämmas av Kungl. Maj:t. Principiellt borde kostnaden för den enskilde för anlåtande av statliga organ icke i så hög grad som nu är fallet vara beroende av bostadsorten. De merkostnader, som vållas av avstånden, böra utjämnas med allmänna medel oberoende av den enskildes ekonomi och samhällsställning.

Härtill kan för Västerbottens läns vidkommande anföras en särskild erfarenhet. Det har visat sig, att de särskilt i lappmarksdistrikten höga kostnaderna för tillkallande av veterinär utgöra ett hinder för ett mera allmänt genomförande av kreatursförsäkring. Man synes anse, att det icke lönar sig att ha djuren försäkrade, då det vid försäkringsfall alltid fordras intyg av veterinär och denna utgift är betydande. Enligt länsstyrelsens förmenande

är det angeläget att den sålunda konstaterade motviljan mot att försäkra kreaturen undanröjes.

Statskontoret har förklarat sig anse, att 1947 års skattereform icke utgjorde anledning till en differentiering av den bidragsberättigande inkomstgränsen efter antalet barn. Enligt ämbetsverkets mening borde statsbidrag till djursjukvård alltjämt utgå endast till dem, som hade en beskattningsbar inkomst av högst 600 kronor. Däremot ville statskontoret icke motsätta sig den föreslagna höjningen av förmögenhetsgränsen.

Veterinärstyrelsens förslag, att veterinärerna skola tillhandahållas avskrifter av taxeringslängderna, har avstyrkts av *samtliga myndigheter*. Som skäl för avstyrkandet har härvid i allmänhet åberopats de olägenheter och kostnader, som iordningställandet av dylika avskrifter skulle medföra. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* har ansett svårigheten att tillhandahålla veterinär erforderligt material för bedömning av djurägarnas rätt till statsbidrag utgöra en omständighet, som talade för ett slopande av behovsprövningen. *Länsstyrelserna i Stockholms län, Göteborgs och Bohus län* samt *Norrbottnens län* ha vidare framfört alternativa förslag beträffande kontrollens anordnande.

Länsstyrelsen i Stockholms län har framhållit, att debetsedeln å slutlig skatt borde kunna konstrueras så, att taxeringsuppgifterna kunde avskiljas från debetsedeln. Dessa uppgifter skulle den skattskyldige själv kunna behålla, då debetsedeln överlämnades till arbetsgivaren. I flertalet kommuner inom landet torde vidare djurägarna såsom regel själva ha att erlägga sin slutliga skatt. Enligt länsstyrelsens mening torde veterinärernas kontrollsvårigheter inskränka sig till ett fåtal norrlandskommuner. Länsstyrelsen har i anslutning härtill ifrågasatt, att djurägarens inkomstläge skulle få styrkas genom företeende av föregående års debetsedel, intill dess debetsedeln omändrats på det sätt länsstyrelsen föreslagit.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har som alternativ till veterinärstyrelsens förslag förordat följande förfaringsätt.

I de fall, då veterinären av någon anledning icke erhållit fullständiga uppgifter, skulle han ändock — efter egen prövning av omständigheterna i det särskilda fallet — få uppbära femton kronor av djurägaren och där-efter insända ansökan om statsbidrag till länsstyrelsen under förutsättning, att han inhämtat uppgift om debetsedelns nummer. Länsstyrelsen skulle nämligen lätt kunna erhålla erforderliga uppgifter från de å uppborndsavdelningen förvarade kreditkort. Bortsett från uppgiften om antalet barn, vilken det icke skulle möta någon svårighet att införskaffa, ifall uppgift å ansökningsformuläret saknades, innehålla kreditkorterna alla uppgifter länsstyrelsen behöver för att kontrollera ärendet. Med hjälp av de hos djurägaren inhämtade uppgifterna — framför allt debetsedelns nummer — får länsstyrelsen alltså möjlighet att handlägga ifrågavarande ärenden på ett avsevärt mycket snabbare och säkrare sätt än som hittills merendels varit fallet. Då erfarenheten visat, att veterinär i flera fall underlåtit att göra anteckning på formuläret om huruvida ömmande omständigheter förelegat för djurägaren, synes det lämpligt, att särskild plats på formuläret iordningställes för sådan anteckning.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har anfört följande.

Man skulle icke behöva göra avskrift av hela taxeringslängden utan kunna inskränka utdraget till att avse allenast vissa uppgifter ur längden. Av dessa uppgifter och i förekommande fall med tillhjälp av de tabeller, vilka använts till ledning vid uträkning av beskattningsbara belopp vid taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, skulle veterinären kunna direkt avgöra huruvida rätt till statsbidrag föreligger. Det kan dessutom ifrågasättas om icke utdragen ur längderna kunna göras ändå enklare och allenast utgöra en förteckning över skattskyldiga, vilka — bortsett från det hinder för statsbidrag, som förmögenhet kan utgöra — äro berättigade till statsbidrag för djursjukvård. Vid upprättande av en sådan förteckning måste, utom för de fall då det till statlig inkomstskatt taxerade beloppet icke överstiger 2 200 kronor, de till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbara beloppen framräknas med hjälp av nämnda tabeller. I förteckningen bör upptagas endast namn och bostadsadress samt nummer i taxeringslängden för skattskyldiga, vilka icke påförts ett till statlig inkomstskatt taxerat belopp överstigande 2 200 kronor eller, med tillämpning av sagda tabeller, beräknas skolat ha ett till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt beskattningsbart belopp ej överstigande 600 kronor.

Med hänsyn till den förenkling i granskningen hos länsstyrelsen, som skulle kunna vidtagas, därest rätten till statsbidrag prövas på sätt länsstyrelsen förordat, anser länsstyrelsen sig böra föreslå, att kostnaderna skola bestridas av statsmedel. Länsstyrelserna eller häradsskrivarna kunna med den stora arbetsbelastning, som nu föreligger, icke åtaga sig att verkställa avskrifter eller upprätta förteckningar. Därför föreslår länsstyrelsen, att veterinärerna själva få ombesörja detta arbete och därvid anlita t. ex. personal hos de kommunala myndigheterna.

Departementschefen.

Såsom min företrädare i ämbetet framhöll i propositionen nr 66 till 1948 års riksdag, nödvändiggör 1947 års skattereform en omarbetning av nu gällande regler angående statsbidrag till lindring av mindre bemedlades kostnader för djursjukvård. Den år 1945 beslutade omläggningen av uppbörds-systemet har vidare skapat vissa praktiska svårigheter vid tillämpningen av bidragsreglerna. Syftet med de förslag, som veterinärstyrelsen nu framlagt, är även att på detta område åstadkomma en anpassning till de nya skatte- och uppbördsbestämmelserna.

Innan jag ingår på frågan, hur denna anpassning bör ske, vill jag erinra om att de nuvarande bidragsgrunderna, vilka trädde i kraft den 1 juli 1946, inneburo en avsevärd utvidgning av antalet bidragsberättigade djurägare. Denna utvidgning har otvivelaktigt varit av godo på så sätt, att den gjort det möjligt för en stor grupp av jordbrukare att anlita veterinär utan alltför betungande kostnader. Samtidigt har den emellertid medfört en betydande ökning av statsverkets utgifter för ifrågavarande ändamål. Såsom framgår av veterinärstyrelsens utredning steg sålunda medelsåtgången under förevarande anslag från i medeltal 158 000 kronor per år under de fem budgetåren 1941/42—1945/46 till 551 000 kronor under budgetåret 1946/47.

Denna utgiftsstegring föranledde riksdagens revisorer att i samband med den år 1947 verkställda granskningen ifrågasätta en jämkning i statsbidragsgrunderna, om kostnaderna skulle ytterligare ökas.

Utgiftsökningen har sedan dess fortsatt. Under budgetåret 1947/48 uppgick medelsåtgången till omkring 651 000 kronor. I betraktande av bland annat den inverkan på resekostnaderna, som tilläggsskatten på bensin fått, synes det ej osannolikt, att kostnaderna komma att stiga ytterligare under innevarande budgetår. Med hänsyn till denna utveckling och till nödvändigheten att i nuvarande ekonomiska läge såvitt möjligt begränsa statsutgifterna torde man vid utformningen av de nya bidragsgrunderna icke böra ytterligare utvidga kretsen av bidragsberättigade djurägare utan snarare något minska densamma.

I likhet med veterinärstyrelsen anser jag, att det bör uppställas dels en inkomstgräns, baserad på den taxerade inkomsten enligt 1947 års förordning om statlig inkomstskatt, dels en förmögenhetsgräns. Den sistnämnda torde, av skäl som styrelsen anfört, böra sättas så, att bidragsrätt ej skall föreligga, då vederbörande äger en enligt förordningen om statlig förmögenhetsskatt beskattningsbar förmögenhet, d. v. s. har förmögenhet överstigande 30 000 kronor. Däremot synes styrelsens förslag om inkomstgräns icke böra godtagas i oförändrat skick. Att göra bidragsrätten beroende av antalet barn, för vilka djurägaren uppbär allmänt barnbidrag, torde av flera skäl icke vara lämpligt. Bland annat är det ej osannolikt, att en dylik gradering av inkomstgränsen skulle medföra, att kretsen av de bidragsberättigade skulle bli ej oväsentligt större än som i nuvarande läge kan anses tillrädligt. Även bortsett härifrån synes det knappast vara lämpligt att på det begränsade område, varom här är fråga, införa bestämmelser, vilka syfta till att giva kompensation för den bidragssökandes merutgifter för barn utöver vad som erhålles genom de allmänna barnbidragen. En dylik gradering av inkomstgränsen skulle dessutom göra bidragssystemet svåröverskådligt samt — eftersom taxeringslängderna ej innehålla uppgift om antalet barn, för vilka barnbidrag utgår — i hög grad försvåra länsstyrelsernas handläggning av bidragsärendena. Jag anser i stället, att en enda inkomstgräns bör fastställas. Denna inkomstgräns synes — med hänsyn bland annat till utvecklingen efter år 1946, då de nuvarande bestämmelserna fastställdes — lämpligen kunna sättas till 2 500 kronor.

Jag förordar alltså, att såsom villkor för statsbidrag skall gälla, att djurägarens till statlig inkomstskatt taxerade inkomst icke överstiger 2 500 kronor och att djurägaren ej heller taxerats till statlig förmögenhetsskatt. Länsstyrelserna böra emellertid alltjämt äga möjlighet att, om ömmande omständigheter föreligga, medgiva statsbidrag i sådana fall, då de kvalificerande inkomst- och förmögenhetsbeloppen endast i ringa grad överskridits.

Ett särskilt problem utgör frågan, till vilket års taxering man bör anknyta vid prövningen av frågan om bidragsrätt. Enligt veterinärstyrelsens förslag skulle prövningen ske med ledning av taxeringen under året när-

mast före det, då bidrag sökes. Detta synes även i princip lämpligt. Med hänsyn till gällande bestämmelser om sätt och tid för erläggande av kvarstående skatt förutsätter emellertid en strikt tillämpning av en sådan regel, såsom styrelsen även framhållit, att veterinärerna ha tillgång till avskrift av taxeringslängderna för det sist förflutna året. Iordningställandet av dylika avskrifter skulle emellertid kräva ett betydande arbete och avsevärda kostnader. Man torde därför böra söka finna en annan lösning, som på ett enklare sätt gör det möjligt för veterinärerna att kontrollera, om bidragsrätt föreligger eller ej. En sådan lösning synes vara att medgiva att under den tid av året, då kvarstående skatt författningsenligt skall avdragas, bidragsrätten alternativt får prövas med utgångspunkt från taxeringarna till statlig inkomstskatt och förmögenhetsskatt under andra året före det, då bidrag sökes. Härigenom vinnes nämligen, att djurägaren alltid kan för veterinären förete en skattsedel, varav framgår om han är bidragsberättigad eller ej. Sådan alternativ prövning bör dock få ske endast om det kan antagas att djurägaren lämnat sin skattsedel för taxeringarna under det senaste året till arbetsgivare för avdragande av kvarstående skatt och därför ej kan tillhandahålla den för veterinären. För min del vill jag förordna att frågan skall lösas i enlighet med vad jag nu angivit.

Med hänsyn till den relativt restriktiva utformning av reglerna om bidragsrätt, som här förordats, anser jag mig icke böra tillstyrka veterinärstyrelsens förslag om höjning av den andel i veterinärkostnaderna, som djurägarna skola bära. Denna torde alltså liksom hittills böra vara tio kronor.

Såsom framgår av redogörelsen för de nuvarande bidragsbestämmelserna må person, som är bosatt i stad, köping eller municipalsamhälle med egen veterinär, icke åtnjuta bidrag. Särskilt städerna omfatta emellertid i vissa fall, företrädesvis i Norrland, högst avsevärda markområden, som äga karaktären av ren landsbygd. Det måste anses obilligt att en djurägare i ett dylikt samhälle, vilken är bosatt på betydande avstånd från veterinär, icke skall kunna komma i åtnjutande av statsbidrag. Inskränkningen torde vidare icke äga någon nämnvärd betydelse ur statsfinansiell synpunkt. Bestämmelsen synes därför böra utgå.

Det är givetvis ytterst svårt att bedöma, hur stor medelsåtgången kan bli, därest bidragssystemet utformas enligt nu angivna riktlinjer. Bland annat med hänsyn härtill torde dessa därför i viss mån böra betraktas som ett provisorium.

De nya bidragsreglerna torde böra träda i kraft den 1 januari 1950. Beräffande tiden dessförinnan får jag erinra om att vid 1948 års riksdag beslöts, att 1946 års kronodebetsedel skulle få läggas till grund vid prövning av rätt till statsbidrag, intill dess 1948 års kronodebetsedlar kommit vederbörande till handa. Då dessa debetsedlar, på grund av att kvarstående skatt skall avdragas av arbetsgivare, i många fall icke torde vara tillgängliga för djurägare under större delen av år 1949, synes det lämpligt att prövningen under den del av år 1949, varunder kvarstående skatt författningsenligt

skall avdragas, under de omständigheter som tidigare angivits alternativt får ske med ledning av 1946 års kronodebetsedel.

I avsaknad av säkra hållpunkter för beräkning av medelsåtgången synes för ändamålet böra beräknas samma belopp, som upptagits i riksstaten för innevarande budgetår, eller 500 000 kronor.

Å riksstaten för budgetåret 1949/50 torde alltså till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård böra äskas ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga författningsbestämmelser sedan riksdagen fattat beslut i ärendet.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna av mig i det föregående angivna riktlinjer för ifrågavarande bidragsverksamhet,

2) till *Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård* å riksstaten för budgetåret 1949/50 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall och förordnar att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

G. Lüzell.
